

GUIF – inte bara handboll

GUIF bildades den 26 maj 1896 och har således funnits i 115 år. Bokstavskombinationen står för Godtemplarnas Ungdoms- och Idrottsförening och i namnet liksom i föreningen förenas två av 1800-talets stora folkrörelser, nykterhetsrörelsen och idrottsrörelsen. Godtemplarorden kom till Eskilstuna redan 1879 då den första logen bildades. Så småningom stod det klart för äldre godtemplare att ordens ungdomar tyckte att logemötena var alltför stela och högtidliga. Därför bildades GUIF, som skulle utgöra ett "vänskapsförbund för nytta och nöje". Idrotten blev en naturlig del. Liksom i många av de tidiga idrottsföreningarna ägnade sig medlemmarna åt en mängd olika idrotter och under årens lopp har GUIF haft många duktiga idrottsmän både individuellt och i lagsporter, både i sommar- och vinteridrotter.

En av de första uppgifterna för den nybildade föreningen var att finna en plats där man kunde öva och tävla. Det blev Stenby äng och där ägde också de första idrottstävlingarna i Eskilstuna rum i augusti 1896 i samband med ett "söndagseftermiddagsnöje" som också bestod av servering och dans. Biljetter såldes till ett pris av 15 öre med 10 öres tillägg för tävlingsdeltagarna! Man tävlade i höjd- och längdhopp, löpning och gång – och för damerna nysttävlan med 150 m tråd. Efter ett par år flyttade man till den så kallade Snälltorpsängen och 1900 till en idrottsplan i Folkets Park.

1901 arrangerade GUIF den första terränglöpningen i Eskilstuna, en gren som blev mycket populär bland både idrottsmän och allmänhet. "Sports terräng" var ett begrepp inom den tidiga idrottsrörelsen och GUIF:s löpare hade många framgångar och tog en bejublad seger 1928 i hård konkurrens med eliten av landets löpare. Orientering var också en sport som flitigt utövades i GUIF och man erövrade flera distriktsmästerskap.

Inom det som kallades allmän idrott var den årliga Sörmlandsstafetten ett stort folkligt evenemang i Eskilstuna. Den ägde rum första gången 1915 och GUIF var representerat varje år. Största framgången hade man 1928 då föreningen vann samtliga klasser från juniorer till oldboys.

Redan 1897 hade GUIF en gymnastiktrupp på 40 man och 1917 bildades en damtrupp. Trots att huvudinriktningen för gymnasterna var motion trimmades trupperna till verkliga elittrupper, som representerade föreningen vid flera tillfällen. Särskilt en resa till Norge 1923 hölls i gott minne, då båda trupperna med framgång deltog med uppvisningar i ett stort nordiskt möte som anordnades av Nordens Godtemplares Ungdomsförbund i Lillehammer.

En ny storsport i GUIF blev bordtennis, som introducerades 1943. Många spelare de första åren var av god sörmländsk klass och tog DM-tecken både individuellt och i lag. Även tennis stod ett tag på programmet men försvann snart. Bland vinteridrotterna märktes främst skidåkning och bandy och på 1930-talet även ishockey.

Fotboll spelades i GUIF alltsedan föreningens start 1896. Redan på föreningens andra sammanträde beslutades att inköpa en "sparkboll". Den allra första "ordnade" fotbollsmatchen i Eskilstuna spelades 1901 mellan GUIF och IF Kamraterna, som IFK vann med 3–1. Det mest framgångsrika året för GUIF:s fotboll låg längre fram i tiden: 1953 då man vann DM-semifinalen mot City med 2-1 men förlorade finalen.

När kom då handbollen in i GUIF? Enligt en minnesskrift från 1946 startade den i "all blygsamhet år 1932 efter påtryckningar från några yngre, intresserade medlemmar" och de första stapplande stegen "togos i en inofficiell serie mellan eskilstunalag i Västra skolans gymnastiksal". Sporten utvecklades alltmer och föreningen tog flera DM. Hemmaarena var Tennishallen mitt emot Tunavallen. En stor framgång var en SM-semifinal mot Redberglid 1939. Sedan har handbollen blivit den största och numera enda sporten i GUIF.

Damhandbollen nämns 1946 men har ännu inte visat sig på styva linan "men med det uppsving som nu finns inom damhandbollen har man stora förhoppningar om framgångar". Och framgångar blev det, bl.a. ett svenskt mästerskap 1956.

1925 bildades Guldmärkesklubben av de idrottsmän som erövat Riksidrottsförbundets märke i guld. Den kvinnliga idrotten kom igång på allvar först på 1930-talet och 1945 bildades Damguldklubben. De båda klubbarna utgjorde stommen till GUIF:s stödförening Gamla GUIF-are, som med dagens språkbruk förmodligen kan kallas en supporterklubb.

Men GUIF var inte bara idrott. Föreningen levde verkligen upp till grundarnas förhoppning om "vänskapsband för nytta och nöje". Många har vittnat om glädje och kamratskap men också hur man lärde sig demokrati och föreningskunskap.

Bland många olika aktiviteter kan nämnas GUIF:s folkdanslag, som under påverkan av nationalromantikens intresse för gammal allmogekultur bildades 1915. I sina vackra folkdräkter var det under många decennier ett stående och mycket uppskattat inslag på egna sammankomster och andra möten och fester runt om i Sörmland.

Intresset för teater var stort och föreningen hade många duktiga amatörskådespelare. Den största framgången var "Värmlänningarna" som uppfördes första gången 1923 och sedan spelades med jämna mellanrum på Sommarhemmet, Eskilstuna Teater och på turnéer i Sörmland.

På 1930-talet och en bit in på 40-talet var GUIF:s revyer omåttligt populära. Liksom hos Karl Gerhard och Ernst Rolf bjöds på glittriga baletter och roliga sketcher och revyerna gick för fulla hus på Godtemplarlokalen på Smedjegatan och på Eskilstuna Teater.

En viktig samlingsplats för olika generationer GUIF-are har alltid Sommarhemmet i Skogstorp varit. Det grundades 1915 för att vara ett "sommarhem" med avkoppling och rekreation för medlemmarna, av vilka många arbetade i Eskilstunas fabriker och ofta bodde i trånga och omoderna lägenheter. Den stora tomten vid Eskilstunaån med en huvudbyggnad, där kaffe kunde avnjutas på verandan, badplats, stora gräsmattor, dansbana och teaterscen bjöd under årens lopp på underhållning och muntrationer av olika slag.

Föreningen hade också ett eget medlemsblad, "Lysmasken", som började utkomma 1918 och som är en ovärderlig källa för den som vill fördjupa sig i GUIF:s historia fram till 1950-talet.

Ingrid Nilsson och Lisa Wendelius

Källor: Lysmasken 1918–1958, där jubileumsskrifter 1921, 1936, 1946 och 1956 ingår.